

Сергій Губарев

студент гр. ДСПУАзм-21,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: д.е.н., професор Володимир Горин

МОЛОДІЖНІ РАДИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ

Багатовіковим досвідом розвитку європейської цивілізації доведено, що забезпечення стійкого суспільного прогресу, економічного зростання, зміцнення демократичних традицій публічного управління неможливе без активної участі інституцій громадянського суспільства. Розвинене громадянське суспільство у країнах із демократичним устроєм та усталеними традиціями народовладдя є важливим суб'єктом управління усіма аспектами життєдіяльності держави. Невіддільними складовими належного врядування є відкритість, підзвітність і прозорість органів державної влади.

Державна політика в будь-якій сфері більш ефективна, якщо розробляється і реалізується із залученням зацікавлених організацій, громадських інституцій та громадян. Взаємодія громадського суспільства та інституту держави має характер циклічного причинно-наслідкового зв'язку: з одного боку, активна громадськість вимагає від держави в особі органів публічної влади звітування про ключові пріоритети діяльності та її результати; з іншого боку, владні структури потребують співпраці з громадськістю для того, щоб більш чітко розуміти потреби й інтереси суспільства у процесі реалізації владних повноважень, а також для отримання зворотного зв'язку про результати зусиль щодо вирішення суспільно важливих питань.

Управлінською наукою обґрунтовано комплекс форм та інструментів для взаємодії органів влади та громадянського суспільства, які характеризуються відмінностями у стилі взаємин, глибині співпраці, предметній сфері та інше. Також співпраця між владними структурами та громадськістю може передбачати концентрацію дій щодо захисту інтересів конкретної цільової групи суспільства, наприклад молоді, людей похилого віку тощо [1]. Зважаючи на активну позицію молоді як продуктивного чинника розвитку держави, співпраці громадянського суспільства та держави у питанні відображення інтересів молоді у процесі розробки та реалізації державної політики необхідно приділяти особливу увагу.

Низка документів ЄС, які спрямовані на підвищення ефективності та координацію різноманітних програм та проектів, що так чи інакше стосуються молодіжної політики в ЄС, визначають основними цілями молодіжної політики забезпечення рівних та більших можливостей для молоді у сферах освіти та ринку праці, а також мотивація молоді брати активну участь у житті суспільства на різних рівнях. Європейська Хартія щодо участі молоді на місцевому та регіональному рівні детально визначає, які загальні політики мають стосунок до молоді та яким має бути напрям їхнього втілення для сприяння молодим людям.

Також документ дає набір інструментів для реалізації визначених політик та методів оцінювання ефективності їхнього застосування. Окрему увагу Хартія приділяє інституційним структурам, що забезпечують участь молоді у процесі вироблення та прийняття рішень на місцевому рівні – радам, парламентам чи форумам молоді на місцевому та регіональному рівні, що співпрацюють з місцевою владою у всіх питаннях, що становлять інтерес молодих людей.

Європейські стандарти представлення молоді у виробленні пріоритетів державної політики отримують впровадження в Україні на усіх рівнях публічної влади. Зокрема, станом на 1 жовтня 2024 року Молодіжні ради у Тернопільській області утворені у 21 з 55 територіальних громад, або у 38%. Загалом кількість членів молодіжних рад становить 362 особи, з яких 15 лідерів і членів беруть участь у Всеукраїнському форумі молодіжних рад. У територіальному вимірі Молодіжні ради в більшості створені у міських територіальних громадах – майже 50% від усіх створених структур, однак третину Молодіжних рад функціонують у сільських територіальних громадах, що свідчить про високий рівень активності молоді у сільській місцевості. У переважній більшості громад кількість членів Молодіжних рад при органі місцевого самоврядування складає в межах від 10 до 20 осіб, тільки у найбільших міських громадах ця дорадча структура більш чисельна (рис. 1).

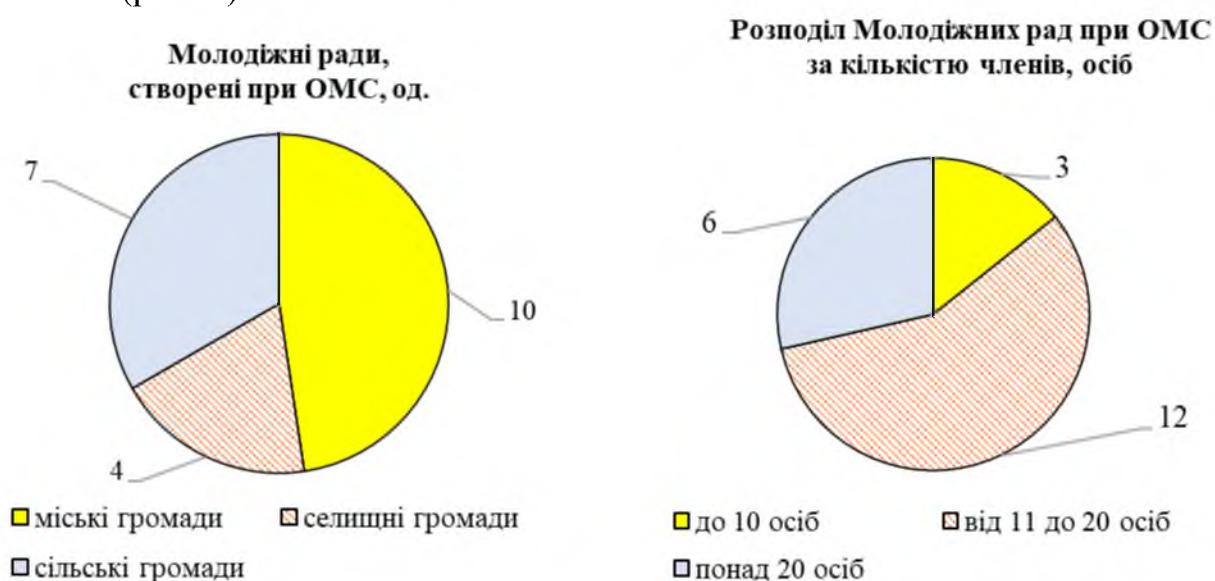

Рис. 1. Структура утворення Молодіжних рад при органах місцевого самоврядування Тернопільської області та диференціація їх за складом, %

Джерело: складено за даними Тернопільської ОВА

24-26 червня 2024 року управлінням молоді, спорту та іміджевих проєктів Тернопільської ОВА проведено Всеукраїнський тренінг для представників, які працюють у молодіжних та дитячих громадських організаціях для підвищення їхньої компетентності у роботі з молоддю в умовах війни та післявоєнний період, в якому взяли участь представники молодіжних рад Тернопільщини. Створення молодіжної ради при Тернопільській ОВА заплановано у листопаді-грудні 2024 року.

З погляду розбудови ефективної взаємодії органів публічної влади з інституціями громадянського суспільства заслуговує на увагу досвід співпраці Тернопільської міської ради з молоддю через створення при органі місцевого самоврядування Молодіжної міської ради (далі – ММР). Згідно Положення цієї інституції, «ММР – консультативно-дорадчий орган Тернопільської міської ради та її виконавчого комітету з питань молодіжної політики, покликаний сприяти взаємодії міської ради та її виконавчих органів і молоді міста Тернополя, забезпечувати узгодженість дій у вирішенні питань, які впливають на життя молоді та її участь в усіх сферах життя громади міста. Вона не належить до громадських організацій, релігійних об'єднань і політичних партій чи рухів, а користується принципом надання рівних можливостей щодо співпраці із ними» [4].

«Основною метою діяльності ММР є активізація діяльності молоді міста щодо формування молодіжної політики в м. Тернополі з питань, які впливають на її життя та у реалізації прийнятих рішень. Загалом це колегіальний орган, у якому максимально широко представлені усі групи молоді. Персональний склад ММР затверджується розпорядженням міського голови з урахуванням протоколу загальних зборів молодіжних громадських організацій, студентів, делегованих Студентськими радами вищих навчальних закладів м. Тернополя та учнів, делегованих органом міського учнівського самоврядування терміном на 2 роки, що відповідає загальному баченню молодіжної політики ЄС» [4].

У Тернопільській громаді на високому рівні налагоджено комунікації між молодіжним, громадським сектором, сектором бізнесу та владою, що дозволяє успішно реалізовувати різні проекти та ініціативи. Визнанням успішності цієї співпраці є те, що Тернопіль отримав звання «Молодіжна столиця України 2020». У попередні роки Тернопіль неодноразово був у фіналі цього конкурсу та отримати статус молодіжної столиці вдалося лише у 2020 році. Це підтверджує, що громадський сектор активно працював у цьому напрямку спільно з владою, молодіжним сегментом, сегментом бізнесу. «Молодіжна столиця України» – це «ініціатива Міністерства молоді та спорту України, Українського інституту міжнародної політики та Національної молодіжної ради України, метою якої є:

- активізація співпраці між молоддю та місцевим самоврядуванням, а також сприяння створенню комфортних умов для розвитку молоді у містах України;
- покращення співпраці місцевої влади та представників молодіжного середовища у всіх містах України, поширення кращих практик такої співпраці та успішних кейсів втілення молодіжної політики на місцевому рівні;
- залучення молоді до процесів управління містом, відтак – забезпечення вищого рівня відповідальності молодих людей за якість життя у містах;
- використання європейського досвіду для покращення роботи з молоддю в регіонах України;
- мінімізація негативних тенденцій міграції та сприяння процесам децентралізації на місцевому рівні;
- відзначення найкращого міста для проживання та розвитку молоді» [2].

Звісно, досвід Тернополя у налагодженні співпраці органів влади та молоді більш масштабний, ніж в інших територіальних громадах області. Разом з тим, навіть у дрібних сільських громадах молодіжні структури можуть виявляти високий рівень активності щодо участі у суспільному житті. Ця діяльність не призупинилась навіть з початком масштабної війни з росією, адже молодь відіграє активну роль у допомозі Збройним Силам України, внутрішньо переміщеним особам та іншим категоріям громадян, підтримує проекти розвитку та місцеві ініціативи.

Участь молоді у розвитку громадянського суспільства та демократичної держави не має обмежуватись лише голосуванням на виборчих дільницях (хоча це також дуже важливо), а передбачати залучення молодих людей до розробки управлінських рішень, що визначають пріоритети державної політики на усіх рівнях публічної влади. адже молодь, яка вирішила пов'язати своє майбутнє з Україною, найбільше зацікавлена в її ефективному функціонуванні й розвитку. Прийшовши у майбутньому до влади, вона продовжить реалізовувати ці ідейні переконання на практиці.

Список використаних джерел:

1. Горин В. П. Сутність соціальної безпеки: фінансові та організаційно-правові аспекти. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 4 (13). С. 53-57. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26277/1/ГОРИН.pdf>
2. Конкурс Молодіжна столиця України. URL: <http://youthcapital.org.ua/>
3. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. М. Булавинець, В. П. Горин, О. В. Квасниця [та ін.]; за ред. В. П. Горина. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
4. Положення, регламент та розпорядження щодо діяльності Молодіжної міської ради. Офіційний веб-сайт Тернопільської міської ради. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/uchast-gromadskosti/konsultativni-ta-doradchi-organi/molodigna-miska-rada/20130.html>